

6. da bi se za glavne učitelje na učiteljskih izobraževaliških imenovali samó taki učitelji, ki so dlje časa z dobrim uspehom služili na kakej javnej ljudskejši šoli.

Nato se preide k naslednjej točki dnevnega reda, ki se glasí: ali je šolska mladina z učevno stvarino prenakopičena?

Prvi o tem jako važnem vprašanji govori g. A. Skála, učitelj v Pragi. On pravi, da se v ljudskih šolah premalo pazi na primerno harmonijo med dušnim in telesnim razvijanjem nežne mladine. Kolikor bolj se duševne moči razvijajo, toliko bolj se telesne zanemarjajo. Komaj osem let stari otroci morajo užé predpóludne do jedenajste ure v šoli sedéti. Da naša mladina telesno propada, lahko se razvidi iz vojaške statistike, katera nam jasno kaže, da je število za vojaški stan sposobnih mladeničev vsako leto manjše, a temu je ne malo kriva ljudska šola. Opómni je treba tudi to, da učitelji napačno tolmačijo óne besede, ki pravijo: za življenje, in ne za šolo se učimo, ter vsled napačnega tolmačenja toliko učne stvarine nakopičijo v ljudsko šolo, da je šolska mladina prebaviti ne more, ter zavoljo preobilnega natezanja na duhu in telesu hira, ker jej primanjkuje pravega in potrebnega počitka. Normalno razvit otrok toliko nakopičene naučne snovi nikakor prebaviti ne more. Pomisliti nam je treba, da imamo tudi še ponavljavne in nadaljevalne šole, ki imajo nalogo in dolžnost pripravljati mladino za bodoče življenje; ljudska šola pa ima drugačno nalogo. Govornik tudi to graja, da je šolska mladina preobložena z veronaukom, katerega se mora na izust učiti. On pravi, naj se od otrok ne zahteva toliko, da vero in pobožnost znajo, marveč naj se tembolj zahteva, da jo imajo.

(Dalje prih.)

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

I.

Občni zbor „Národne Šole“.

Dalje.

Ker je v prvomestnikovem ogovoru že po večem načrtano odborovo delovanje, ne preostaja k 2. točki dnevnega reda kaj važnejega poročati.

Po sporočilu o društvenem delovanji sprejmejo se še nekatere resolucije.

V prvi vrsti se sklene, priporočati zvezke za številjenje, ki so horizontalno načrtani. Praktična uporaba bode konečno pokazala, da številnice z navpičnicami niso za ljudsko šolo. Ker je pa po več okrajih učiteljsko zborovanje izreklo se, da naj bi se obe vrsti linijamenta rabili pri številjenji, je občni zbor priporočal, naj bi „Nár. Šola“ imela v svoji zalogi obe vrsti številnic. Odbor se bode na izrečno željo torej oziral, naj le vsak blagavoli pri naročilih javiti se, kakšne zvezke želi imeti.

Razgovor o zvezkih je bil povod, da je g. Vaga ja priporočal, naj bi se preživa rudeča barva spisovničnih zvezkov zamenjala z milejšo, ker je rudeča očém zoperna. Zbor temu pritrdi in odboru se naroča, pri naročilih zahtevati drugih ovitkov.

Mnogo se je tudi razgovarjalo o kakovosti papirja v zvezkih, ki jih razpošilja društvo, in drugih po trgovini razširjenih.

Soglasno se je izrekla zadovoljnost o blagu, zlasti kar se trdnosti papirja tiče, in popolnoma neopravičena je graja, ki se tu in tam razglaša po oboh, ki so užé mnogokrat od „Nár. Šole“ dobili zdatne podpore, ali pa z društvom nikdar opraviti imele. Za blago, ki ga kramarji po najnižji ceni kupujejo in drago prodajajo, društvo ni odgovorno; zato obveljá sklep: „Nár. Šola“ naj gleda na ceno a dovolj dobro blago, kakor do sedaj, kajti nalog

Vrstno število	Koliko	Dohodki „Národne Šole“		Po-		Skupaj	
				samezno		gld.	kr.
1		I. Ostanek blagajničnega od l. 1885. v gotovini	44	62	
		II. Vplačila: a) ljudskih šol in sicer:					
2	13	društvenikov po 1 gld.	13	—			
3	16	„ „ 2 „	32	—			
4	14	„ „ 3 „	42	—			
5	6	„ „ 4 „	24	—			
6	8	„ „ 5 „	40	—			
7	1	„ „ 6 „	6	—			
8	1	„ „ 8 „	8	—			
9	4	„ „ 10 „	40	—			
10	1	„ „ 13 „	13	—			
11	1	„ „ 21 „	21	—			
12	1	„ „ 24 „	24	—			
13		Od teh jih je 7 vložilo razun celih gld. drobiža za	4	31			
	66	ljudskih šol je torej vplačalo	267	31	
		b) ljudskih učiteljev:					
14	17	društvenikov po 1 gld.	17	—			
15	28	„ „ 2 „	56	—			
16	10	„ „ 3 „	30	—			
17	2	„ „ 5 „	10	—			
18	1	„ „ 6 „	6	—			
19	1	„ „ 7 „	7	—			
20	2	„ „ 8 „	16	—			
21	2	„ „ 12 „	24	—			
22		Od teh jih je 9 vplačalo je drobiža	5	19			
	63	učiteljev je torej vplačalo	171	19	
		III. Podpore:					
23		veleslavnega deželnega zbora	100	—			
24		„ mestnega zbora I. rok	100	—			
25		slavne kranjske hranilnice	200	—			
26		milost. knezoškofa g. dr. J. Misije	30	—			
27		g. dr. viteza Fr. Močnika, dež. šol. nadzor. v pok.	20	—			
28		slavne meščanske vojašnice	10	—			
29		slavnega obrtnega pomočnega društva	10	—			
30		raznih p. n. dobrotnikov	157	60			
		Skupaj	627	60	
31		mil. g. knezoškofa dr. J. Misije ustanovnina	20	—	
32		iz naloženega porabljivega zaklada	258	—	
		Po denarnem dnevniku je torej vsota dohodkov	1388	72	
		IV. Društvena imovina:					
		Po eskomptni banki v likvidaciji 75% vrnene ustanovnine	173	55			
		od 5 novih ustanovnikov lanskega in letošnjega leta vplačane in na knjižico št. 74 naložene ustanovnine	100	—			
		Obresti od ustanovnine in naložene imovine	13	98	273	55	
		blagajnični ostanek v gotovini	31	68			
		porabljiva naložena gotovina iz lanskega leta	132	—			
					177	66	
		Pri sklepu računa ima društvo premoženja vsega skup.	450	21	

Vrstno število	Koliko	Troški „Národne Šole“	gld.	kr.
1	324	Knjig šolskih, pripomočnih in dr. učnih	72	47
2	56428	lepopisnic, spisovnic in številnic	442	18
3	229	grosov jeklenih peres	83	54
4	516	tucatov peresnikov	28	88
5	687	prožnih in škriljastih tablic	47	76
6	107	škatelej črtalnikov	27	50
7	576	tucatov svinčnikov	59	78
8	5100	pikčastih risank	83	39
9	24	pikčastih radirk po 144 kosov	23	60
10	4 ¹ / ₂	rizme pivnika in pisnega papirja	14	54
11		Učila: za nazorni nauk, številjenje, risanje oblikoslovje in zemljevidi	93	34
12		Voznina za neposredno naročeno blago	30	73
13		Po društvenikih naročene šol. stvari	14	56
14		Društveni prinos k najemščini za stanovanje	40	—
15		Razpošiljanje: zavitni papir, špaga, vosek, poštnina	17	31
16		Upravni stroški: svečava, kurjava, postrežnina, poslovanje, nagrade in korespondenca	109	76
17	980	knjižic: Funtek „Prizori iz otroškega življenja“	147	70
18		Naložena ustanovnina novega člana	20	—
		Vsota troškov	1357	04
19		Blagajnični ostanek v gotovini	31	68
		Društvenikom naklonjene podpore:	1388	72
a	66	ljud. šolam za vloženi 267 gld. 31 kr. povrnila v blagu	451	77
b	63	učiteljem za vloženi 171 gld. 19 kr. povrnila v blagu	296	08
c	44	ljud. šolam se je podarilo šol. blaga za	227	08
d	14	učiteljem se je brezplačno razdelilo učil za	86	98
e	187	deležnikov je dobilo podpore za	1061	91

V Ljubljani, dné 5. septembra 1886.

Feliks Stegnar,
načelnik.

Matej Močnik,
blagajnik in tajnik.

Henrik Podkrajšek,
odbornik.

ji je, kolikor mogoče obilo podpirati ljudske šole; odbil pa se je nasvet: Dajati deležnikom fino blago a zato toliko manj! —

Prvomestnik pozivlja navzoče, da se izjavijo, bi li ne bilo g. učiteljem vstreženo, ako se s porazumljenjem vseh šolskih organov vpelje šolsko blago, ki bi po kvaliteti in primerno nizki ceni izpodrinilo drugo enako, pa dražje, ker je založnik pripravljen, vsakoršnim zahtevam zadostiti in izjaviti takošno, da bode vsem, tudi pretiranim željam vstreženo.

G. nadzornik Žumer vidi težkoče v izpeljavi te namere in potrjuje vpirajoč se na lastne skušnje in zadovoljstvo učiteljev Kamniškega okraja, da „Nár. Šole“ blago vstreza popolnem potrebam osnovnih šol.

Gosp. Močnik priporoča, naj bi gg. učitelji gledali tudi na dobra peresa in tudi društvo naj le dobra razpošilja, ker to vpliva na lepo pisavo v poznejih letih zlasti v srednjih šolah. Prvomestnik misli, da je skoro nemogoče slaba peresa izpodrinuti, dokler kramarji dobivajo celo škatljo peres po 24 kr. Društvo bode storilo, kar bode v njegovi moči.

V zadevi izdavanja spisov za mladino je odbor „Nár. Šole“ srečno izvel, kar je bilo v zadnjih 2 občnih zborih sklenjeno. G. poverniki so s priznanja vredno vztrajnostjo nabrali toliko podpore, da je društvo zmoglo izdati in plačati A. Funtekove „Prizore iz otroškega življenja“. Knjižica se je v vseh národnih krogih z veseljem pozdravila. Spečalo se je čez 400 izvodov; a ker je dozdej le majhna svota od naročnikov došla, zato se ni med dohodki zaračunila. Zgodilo se bode to s prihodnjim letom, ko bode knjižica večinoma — tako upamo — razprodana. Zbor to opravičenije pritrjuje na znanje vzame.

Prvomestnik vpraša, bi li ne bilo umestno, nabirateljem doneskov podariti po več iztisov, da bi se dobrotnikom razdelili, ker bi s tem bili osvedočeni, da se je podpora pošteno porabila, da je „Nár. Šola“ hvaležna za njo in da si s tem darkom ohrani naklonjenost društvenih prijateljev?

Gosp. Žirovnik Janko ugovarja temu, ker bi povernikom težko bilo odločevati, komu naj se knjižica podari, vsem pa bi se mogla dati, kar je tudi proti intencijami darovalcev in proti prvotnemu ukrepu obč. zbora, vsled katerega se ima za spise ustanoviti posebna „matica“. Njegov predlog obvelja.

Na prvomestnikovo vprašanje: „Sme li ‚Nár. Šola‘ izdavanje mladinskih spisov nadaljevati?“ pritrudi zbor soglasno z dostavkom, da se posebno goji ona stroka, ki ugaja nižji stopnji šolske dece.

G. Tomšič živo poudarja potrebo majhnih abecednih knjižnic z barvotiskanimi podobnicami

Tudi g. Vagaja se strinja z mnenjem, jako koristno podjetje nadaljevati ter opozarja, da bode število dobrotnikov v tem slučaju le rastlo, nasprotno pa bi svojo podporo odtegnili, ako bi se to delovanje opustilo. Tudi gosp. nadzornik Žumer podpira predgovornika, in pravi, da je bolje, potem „Nár. Šole“ širiti knjižnico za mladino, nego — kakor se čuje — ustanovljati novo društvo.

G. Močnik priporoča, da bi se zbiralo drobno gradivo za male knjižice, ki bi služile tudi odgojiteljicam v otroških zabaviščih, ki do sedaj nimajo še ničesa, in „Nár. Šola“ naj pripomore s podporo, da se tako delce na svetlo spravi.

Nasvétu se pritrudi in odbor se pooblasti, uresničiti to misel, kolikor to dopušča gmotno društveno stanje. —

Društveni račun, v katerega je samo polovica po slav. mestnem zboru votiranih 200 gld. vpisanih, ker se je druga polovica izplačala še le po sklepu računa meseca oktobra, se vzame na znanje in gg. Anton Funtek, prof. Predika in Ludovik Vagaja so voljeni pregledovalci.

V odbor so voljeni po listkih z absolutno večino glasov gospodje: Funtek Anton, Govekar France, Močnik Matej, Podkrajšek Henrik, Praprotnik Andrej, Praprotnik France, Stegnar Feliks, Tomšič Ivan, Žumer Andrej.

Dela ima kakor vsako leto, tudi za prihodnje „Nár. Šola“ dovolj. Odboru naj bi imel pri novem jako važnem a tudi težavnem delu veliko srečo in tudi dovolj vztrajnosti.

Hvalo izreči moramo na tem mestu slavnemu mestnemu zboru, rekše njega predsedniku gosp. županu Pet. Grasselli-ju, ki je za zborovanje blagovolil prepustiti mestno dvorano v porabo. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Iz Postojine. (Dalje in konec.) Za razrednico in tednik sestavil se bode, kakor že znano, samo jeden spis. Do časa, da vdobimo tak formular, rabita naj se sedanja spisa. Pri šolski matriki pogrešam tu pa tam vkupnega pregleda. Šolske knjižnice so se letos vsled ukaza gosp. ministra za uk in bogočastje revidirale, in mnogo nepripravnih knjig odstranilo se je iz šolarskih knjižnic. Knjige se, kakor kažejo izposojevalni zapiski, prav pridno berejo. Obzavlati je, da imamo v Slovenskem tako majhno število pripravnih knjig za šolsko mladino. Svetujem sposobnejšim učiteljem, da bi posamezno ali vkupno pričeli spisovati take knjige v izviru ali pa jih prelagati iz nemškega. Tako delo, da ne govorim o njega koristi, bi se gotovo tudi izplačevalo, saj je vendar veliko število slovenskih šol, ki bi z veseljem segale po teh knjigah. Zapazil sem, da mnogo bukvarničnih knjig še sedaj ni vezanih, zatorej naj bode skrb šolskih voditeljev, da se to v kratkem zgodi.

Šolski okraj šteje letos 5148 za šolo godnih otrok. Od teh bilo je obiskujočih 4879. Rednih šol je 36, od kojih so 3 čveterorazrednice, 2 trirazrednici, 5 dvorazrednic in ostale (26) so enorazrednice. Razun tega je tudi jedna šola za silo. Na novo pričela se je šola na Ustji in drugi razred v Št. Petru in v Slavini. V prihodnjih letih napravilo se bode zopet nekoliko novih šol, tako v Bukovji, v Palčjih in Koritnicah, dalje ekskurendna šola v Ležečah in menda na Kovku. V vseh šolah poučuje 10 nadučiteljev, 33 učiteljev, 10 učiteljic, 2 pomožna učitelja in jeden učitelj za silo, skupaj 56 učiteljskih moči. Na posameznega učitelja pride povprek 94 za šolo godnih in 88 šolskih otrok. V ponavljalno šolo hodilo jih je izmej 1078 godnih otrok 1020.

Na 11 šolah je celodnevno, na 24 poludnevno in na jednj večrazrednici nekaj celónekaj poludnevno poučevanje.

Hoja v šolo je v obče redna, a nahaja se nekaj šol, katere se neizrečeno slabo obiskujejo. Za Boga, ali ni to žalostno, če jih manjka cela tretjina ali polovica učencev, da še več, kakor sem to zapazil danes teden, ko jih je bilo od 165 popoldanskih otrok le 43 navzočih. Po zimi opovirala sta sneg in burja redno šolsko obiskovanje. Take zamude so sevéda opravičene. Neopravičeno pa je mnogokrat izostajanje v poletenskem času. Paša ali delo na polji nista postavna vzroka, da bi se šola zanemarjala in učitelj mora take zamude na vsak način zabranjevati. Resno naj opominja otroke k rednej šolskej hoji, ter zanikerne vestno izkazuje. Zamude naj se krajnemu šolskemu svétu vsak mesec dvakrat naznanijo in sicer kakor nam vleva predpis, opravičene in neopravičene. A pri neopravičenih zadestuje, da se vpiše vkupno število zamud in vkupno število izostalih učencev. Če je iz jedne družine izkazanih več otrok, se priporoča, da se njih imena v izpisku drug za drugim pišejo in to radi boljšega pregleda pri določitvi kazni. Pri onih učencih, kateri so v obeh polovicah naznanjeni, naj se to v drugem izkazi razvidno stori. Šolski voditelji naj bodejo pri slehernej obravnavi o šolskih zamudah navzoči, kajti oni vedo najbolje presoditi, kdo je kriv, ali nekriv.

Z učnimi pripomočki so šole većinoma prav dobro preskrbljene. Kjer jih še kaj primanjkuje, skrbi naj šolski voditelj, da se bodejo v kratkem napravili. Priporočam g. g. učiteljem, da si pomnože zbirko domačih prirodnin. Z dobro voljo in nekoliko marljivostjo pridobé si lahko učitelji brez posebnega truda in brez stroškov vsakovrstnih učil, katera bodejo dobro služila pri realičnem pouku. Zapazil sem, da so učni pripomočki sicer vpisani v inventariji, a zaznamovani niso z dolečnimi številkami in s šolskim pečatom. To naj se pri priložnosti stori. Za snago v šoli se v obče dobro skrbi, a vendar nahajajo se še zmeraj učitelji, ki so v tej zadevi premalo natančni in se ne zmenijo za to, so li tla pometena, stene in orodja osnažene prahu, ali ne. Dolžnost uči-